

Suomen ensimmäinen siviililentonäytös

Helsingissä 27. 4. 32.

Tämän vuoden Helsingin lentonäytös poikkesi monessakin suhteessa aikaisemmin täällä toimeenpannuista lentoesityksistä. Ensiksikin oli tällä kertaa lentonäytösalueeksi valittu Hiekkarannan alue entisen Katajanokan tilalle, mikä paikanvaihdos osoittautuikin hyvin hyödylliseksi. Hiekkarannan ranta-alue on suorastaan ihanteellinen lentonäytöspaikaksi sekä ohjelman suoritukseen että katsomoonkin nähden.

Itse lentonäytöksen ohjelma oli niinkään entisistä poikkeava. Tähänastiset lentonäytöksethän ovat olleet tavallaan Ilmavoimien lentonäytöksiä, sillä puolustuslaitoksen koneet hän miltei yksinomaan ovat saaneet huolehtia ohjelman suorituksesta. Tällä kertaa tehtiin kuitenkin poikkeus — ei tosin omasta aloitteesta, vaan olosuhteiden pakosta. Muistammehan vielä vuosi sitten Helsingin lentonäytöksessä sattuneen murheellisen lento-onnettomuuden, jonka jälkeen annettiin tietää, että vastaisiin lentonäytöksiin tullaan armeijan koneiden osanottoa rajoittamaan. Lentonäytöksiä kuitenkin ja aivan oikein järjestettiin tämänkin jälkeen eri puolilla maata, ja Sotaväen Päällikkö suhtautui Ilmavoimien koneiden niihin osallistumiseen varsin myötämielisesti antaen suostumuksensa sotilaskoneilla esitettävän ohjelman suoritukseen. Kielteinen päätös oli kuitenkin olemassa Helsingin lentonäytökseen nähden, mikä kielto kuitenkin sitten peruutettiin.

Siinä mielessä, että sotilaskoneet saadaan mukaan, Helsingin ilmailupäivien lentojaosto työskenteli kaikella tarmolla lentonäytöksen alkuvalmisteluissa saadenkin kaikki aikanaan järjestykseen. Mutta sitten tapahtui se valitettava lento-onnettomuus täällä Katajanokan edustalla. Kun tällä onnettomuudella ei kuitenkaan ollut mitään yhteyttä seuraavana päivänä toimeenpantavan lentonäytöksen kanssa, uskottiin, ettei se vaikuta mitään näytöksen toimeenpanemiseen nähden. Mutta illalla myöhään saatiin kuitenkin ilmoitus, että armeijan koneet eivät saakaan osallistua ohjelman suoritukseen, huolimatta siitä, että kaikki lentäjät jo olivat täällä. Helsingin yhdistyksen puolesta oli jo uhrattu huomattavia summia puhdasta rahaa, joten tästäkään syystä ei voitu perääntyä, vaan päinvastoin mentävä eteenpäin tavalla tai toisella.

Oli siis esitettävä näytös ilman sotilaskoneita.

On selvää, että kun tieto sotilaskoneiden kiellosta saatiin vasta näytöspäivän edellisenä iltana — silloinkin verrattain myöhään — ei ohjelman suhteen jäänyt suurtakaan valitsemisen varaa. Nyt täytyi tyytyä siihen, mikä käsillä olevin voimin voitiin viedä läpi, siis käyttämällä vain jo Helsinkiin saapuneita tai siellä olevia siviililentokoneita. Näistä pakollisista muutoksista huolimatta voitiin suunniteltu ohjelma pääpiirteissään esittää. Koneiden lukumäärä oli pieni, mutta oh-

Lentom. Leppänen saa Harmon-patsaan Helsingin ilmailunäytöksessä.

Nti Marttila, H:gin ilmailunäytöksen miellyttävä lentäjätär.

Res.ups.kok. Kaarion liitolentoesitys.

jelma sitä ensiluokkaisempaa. Esitettiinhan nyt yleisölle seilaistakin, jota nykyisten rajoitusten voimassa ollessa ei sotilaskoneilla olisi saanut esittää.

Suureen yleisöön ei lentokielto ainakaan haitallisesti vaikuttanut. Yleisömenestyshän oli — kuten sanomalehdissäkin on jo kerrottu — aivan suurenmoinen, jopa vertaansa hakeva.

Lento-ohjelman suoritus alkoi klo 13 aikaan tavanmukaisella lentokoneiden esittelyllä. Konetyyppejä oli verrattain runsaasti. Suomen Ilmapuolustusliiton, Keljon Lentokerhon ja Kymenlaakson Ilmapuolustusyhdistyksen koneiden lisäksi ottivat ohjelman suoritukseen osaa suojeluskunnan, merivartiolaitoksen ja Aero-yhtiön koneet. Kuuluttajana toimi onnistuneesti majuri Paavo Waren, joka kuulutuksen ohella huomautti yleisölle, että lento-onnettomuudet eivät ole millään tavalla horjuttaneet lentäjien uskoa ja luottamusta lentämiseen.

Esittelyä seurasi pilot-pallojen särkeminen, jota lentomestari Heiskala suoritti Pilvettärellä. Lentomestari G. Järderholm suoritti sitten aerobatiaa Helsingin sk. ilmailukompanian Sääskellä.

Alunperin oli tarkoitus, että kenraali Mannerheim luovuttaisi tässä tilaisuudessa Harmon-patsaan lentomestari Ville Leppäselle, mutta sairauden takia hän ei voinut tilaisuuteen saapua. Patsaan luovutti Ilmavoimien komentaja, eversti V. A. Vuori pitäen samalla lyhyen puheen. Patsaan luovutuksen jälkeen lentomestari Leppänen nousi Aeron koneella ilmoihin.

Tämän välitoimituksen jälkeen jatkui lentonäytöksen varsinaisen ohjelman suoritus edelleen. Yleisölle esitettiin ensi kerran julkisessa tilaisuudessa liitotasolentoa. Sitä esitti res.upseerikokelas Kaario yhdessä herra Nuortevan kanssa rakentamallaan liitotasolla. Hän suoritti useita onnistuneita nousuja ja laskuja, jotka kaikki herättivät yleisössä suurta mielenkiintoa. Tässä olisi nuorilla kerholaisilla paljonkin oppimista. Käytännölliseen työhön kaikki nuoret, niin että seuraavassa lentonäytöksessä voimme esittää kokonaisen laivueen liitotasoja.

Sotalaivan pommitusta seurasi neiti Marttilan lentoesityksiä. Valitettavasti neiti Marttila ei ollut viime aikoina tilaisuudessa saamaan lentotunteja siinä määrin, että Karhumäen Niilo olisi uskaltanut häntä päästää aerobatiaa suorittamaan huolimatta siitä, että naislentäjämme teki kovin mieli. Suo-

men ensimmäisen naislentäjän, neiti Knuutilan oli niinkään määrä esittäytyä yleisölle, mutta hän taas ei onnistunut saamaan tarvitsemansa lentokoneen vakuutusta tyydyttävällä tavalla. Lentonäytös päättyi lentomestari Heiskalan aerobatiaan, jollaista Suomen kansalle ei ennen ole esitetty. Siitä oli yleisö tietoinenkin, koska se kaikesta päättäen olisi vielä tahtonut uusintaa.

Ohjelmaan oli vielä varattu laskuvarjohyppykin. Hyppääjä ja varjo olivat lentopaikalla, mutta merivartiolaitoksen Junkers-koneen piti kesken näytöstä lähteä sairaalennolle Tytärsaarelle. Hyppy oli määrä suorittaa siitä. Aero-yhtiön matkustajakonetta vakuutusehtojen takia ei voitu käyttää tähän. Niin jäi yleisö hyppääjän ja järjestäjien ikäväksi ilman laskuvarjohyppyä, jota se tuntui erikoisesti odottavan. Tilaisuus päättyi — surumarssiin.

Kuten sanottu, onnistui tämä Suomen ensimmäinen siviililentonäytös yli kaiken odotuksen. Olen varma, että sotilalentäjiemme tahto ei ollut pysyä syrjässä, sillä he, jos ketkä, palavat halua saada näyttää taitoaan suurelle yleisölle, siten terjuakseen väitteet lentämisen epävarmuudesta. Me olemme kuluneiden vuosien aikana harjoittaneet voimakasta propagandaa itse rahvaan keskuudessa. Olemme suorastaan pakoittamalla pakoittaneet heidät omaksumaan mielipiteen, että lentäminen, jos mikä, on varmaa. Siinä mielessä tämän kaltaisia lentonäytöksiäkin on järjestetty. Ja täytyy sanoa, että kansalla alkaakin olla jo oma varma käsityksensä lentämisen varmuudesta, joka ilmenee m.m. siitä, että nytkin Helsingissä sattunut onnettomuus ei vaikuttanut yleisöön kielteisesti, vaan lentohalukkaita olisi ollut miltei vaikka kuinka runsaasti. Samaa on ollut havaittavissa muuallakin. Senjohdosta sellainen, joka työskentelee siviilissäkin ilmailun hyväksi, ei jaksaa ymmärtää sitä, että jonkun onnettomuuden johdosta lentäminen kiellettäisiin. Silläkö se paranisi. Viime aikoina on nyrkkeilyssä oikein urakalla hakattu miehiä kuoliaaksi, mutta nyrkkeilyä ei ole kielletty. Tämä kaikki vain osoittaa, että niinkin havainnollista propagandaa kuin lentonäytökset todellisuudessa ovat, pitää edelleenkin harjoittaa, jolloin on pyrittävä yhä uusien kansalaispiirien mukaan vetämiseen.

Emil J. Kelle